

# Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Oprichter Dr. J. R. Beverluis  
Organ van de

Nederlandsche Boschbouwvereniging

14e Jaargang

No. 10

October 1941

## Oorspronkelijke Bijdragen

### EEN EISCH DES TIJDS EENHEID IN SORTERING EN METING VAN INLANDSCH HOUT

door

A. TE WECHEL.

Het is in Nederland met den handel in inlandsch hout eigenlijk grappig gesteld. De producent, de bosch- of laanbezitter dus, weet nooit hoeveel hij te verkoopen heeft en is evenmin op de hoogte van de kwaliteit van hetgeen hij zal leveren en met den koper, hetzij hij handelaar of consument is, is het feitelijk precies zoo gesteld.

Weinige uitzonderingen bevestigen den regel.

Veelal gaat het zoo, dat de houtkoper een bod doet op een aantal staande boomen of een stuk bosch, dat nog niet geveld is, nadat hij op het oog of met behulp van meer of min gebrekkige kubeertabellen den inhoud zoo'n beetje „berekend” (lees: geschat) heeft en zijn gevoel en momenteel stemming over de kwaliteit heeft laten oordeelen (lees: naar de kwaliteit heeft laten raden). Soms geeft dit bod tot eenige discussie met den verkooper, veelal den vertegenwoordiger van den eigenaar (rentmeester, boschbaas), aanleiding, meestal echter wordt het zonder veel debat aangenomen of afgewezen. De particuliere boscheigenaar of de bezitter van te verkoopen boomen bekommert zich niet om den kubieken inhoud van het hout. Hij vertrouwt den koper, dien hij al jaren kent, en qunt hem het hout of hij vertrouwt den koper niet, omdat hij hem niet voldoende kent en wacht op een tweede en derde gegadigde om tenslotte aan den meestbiedende te verkoopen, maar toch tegen een prijs, die hij niet beoordeelen kan.

Deze gang van zaken is heel gewoon en de uitzonderingen, die ik op het oog had, beperken zich in hoofdzaak tot verkoopen — veelal publieke — door het Staatsboschbeheer, de Nederl. Heidemaatschappij, het Kroondomein en enkele administratie-kantoren. Bij openbare verkooping, door een notaris, blijft het ook steeds een verrassing hoe groot de

opbrengst zal zijn. De grenzen waartusschen deze opbrengsten schommelen zijn veel en veel wijder, dan in verband met vraag en aanbod verwacht mag worden. Het is geen overdrijving, indien ik elke houtverkoop in Nederland een „gok” noem. Bij deze gok is de houtkooper in den regel minder onkundig van de reële waarde van het te verkoopen hout dan de boschbezitter. De houtkooper, althans voorzoover hij handelaar is in inlandsch hout, heeft in den loop der jaren veel praktische ervaring opgedaan en is in menig opzicht door schade en schande wijs geworden. De bosch- en laanbezitter heeft echter die praktische ervaring moeten missen want hij heeft nooit geweten wat hij eigenlijk verkocht en hoe groot de werkelijke waarde daarvan was.

Er zijn helaas maar heel weinig boscheigenaren in Nederland, die den kubieken inhoud van een boom of van een bosch behoorlijk kunnen berekenen en die na zulk een berekening met inachtneming van de houtkwaliteit, een vraagprijs kunnen vaststellen. En helaas zijn er ook maar weinigen, die zulks door onpartijdige deskundigen laten doen.

Tengevolge van dezen toestand heerscht er in den handel in inlandsch hout hier te lande een zekere gemoedelijkheid en slechts zelden staan producent en kooper als echte kooplieden tegenover elkaar. Ik noemde dit „grappig” en dat is het inderdaad. Zoolang er geen omstandigheden zijn, die een dergelijke verhouding ongewenscht maken, valt er voor die, m'n of meer patriarchale, gemoedelijkheid misschien wel wat te zeggen.

Zoolang de boschbezitters hun bosschen alleen maar hadden ter wille van de jacht, of ter wille van het natuurgenet, dat zij bieden of terwille van een zekere geldbelegging, zooals anderen dat doen in Perzische kleeden, in waardevolle schilderstukken of in antiek, speelde het veelal geen rol, welke inkomsten uit het boschbezit verkregen werden, mits zij slechts toereikend waren voor de noodzakelijke uitgaven voor personeel, eenig onderhoud en herbeplanting van kaalgekapte gedeelten.

Geleidelijk wordt dit echter anders en worden aan de productiviteit van de bosschen hogere eischen gesteld. De houtvoorziening eischt nu eenmaal dat ook het Nederlandse bosch daartoe zooveel mogelijk zal bijdragen. Men wenscht daarom „inkomsten” uit onze bosschen en spreekt van rentabiliteit van het boschbedrijf. En volkomen terecht! Jacht en natuurgenet laten zich deskundig uitstekend vereenigen met commercieele opvattingen inzake boschbezit. In ieder geval is hiervoor noodig, dat er een einde komt aan het avontuurlijke in den houthandel en dat een reële basis geschapen wordt, waarop die handel zal rusten. Ook voor de houthandelaren is zulks noodzakelijk geworden, nu het inlandsch hout steeds in beteekenis wint. Men zal over

korteren of langeren tijd moeten kunnen beschikken over statistische gegevens over houtprijzen teneinde betrouwbare calculaties te kunnen maken. Een handel die, wat de prijzen van inkoop en verkoop betreft, bij den dag leeft, wordt op een gegeven oogenblik de dupe van de omstandigheden. Een bonafide houthandel moet over de noodige gegevens kunnen beschikken, wil hij niet ontaarden in een combinatie van scharrelaars in hout.

Als ik goed zie — en het zal moeilijk zijn het tegendeel te bewijzen — zullen zoowel de houtproducenten (boschbezitters c.s.) als de handelaren in hout nieuwe wegen moeten vinden om den handel in inlandsch hout een solieden grondslag te geven. Daarvoor is in de eerste plaats noodig, dat het te verkoopen hout geclassificeerd kan worden, dat dus niet meer „boomen” of „bosschen” verkocht worden, maar het hout wordt aangeboden in bepaalde sorteeringen, zooals dat ook in het buitenland gebruikelijk is. Deze sorteeringen zijn afhankelijk van de afmetingen der boomen en van de kwaliteit. In de tweede plaats is het noodzakelijk, dat over de hoeveelheid van het te (ver)koopen hout geen verschil van meening kan ontstaan. Een juiste meting is onvermijdelijk waarbij men zich hoeden moet voor verkeerde meetmethodes, zooals die in ons land nog maar al te dikwijls worden toegepast.

Reeds in 1927 werden door de Nederlandsche Boschbouwvereniging pogingen in het werk gesteld om voor ons land tot een juiste sortimentsindeeling voor het inlandsch hout te komen, doch de toen bereikte resultaten waren van geringeren omvang, dan men gehoopt had.

Intusschen steeg de waardeering voor en het gebruik van inlandsch hout, mede door de bemoeienissen van de bekende „Commissie tot bevordering van het gebruik en de verking van Inlandsch hout”. De prijzen en de kwaliteiten van het inlandsche hout moesten vergeleken worden met die van geïmporteerde houtsoorten en het spreekt van zelf dat zulk een vergelijking slechts mogelijk is, indien het gaat om gelijksoortige grootheden. Welnu, het buitenlandsche hout wordt verhandeld in sortimenten (stamhout, zaaghout, paalhout enz.) terwijl de producenten hier te lande vrijwel uitsluitend „boomen” verkoopt. Behoorlijke calculaties voor inlandsch hout, voor zoover die dienen moeten ter vergelijking met berekeningen voor buitenlandsch hout, zijn nauwelijks mogelijk.

Opnieuw tracht nu de Nederl. Boschbouwvereniging meerdere eenheid te brengen in de afmetingen en de benamingen der inlandsche houtsorteeringen. Een daartoe ingestelde commissie, waarin zoowel de houtproducenten als de houthandelaren vertegenwoordigd waren, bracht in 1940 een

goed gedocumenteerd rapport uit, waaraan later een verslag over het „meten van hout”, werd toegevoegd. \*)

Dit rapport met het verslag is thans in druk verschenen en wordt aan belangstellenden en belanghebbenden toegezonden na storting van f 0,60 op de postgirorekening 171898 van den Penningmeester der Nederl. Boschbouwvereniging te Arnhem.

Het is de wensch van genoemde vereeniging, dat het rapport zal komen in handen van alle personen die met den houthandel te maken hebben, hetzij als producent, als handelaar of als consument, opdat de transactie in inlandsch hout in plaats van een gokspelletje een werkelijke *handel* zal worden, waarvan niet alleen de bosch-, laan- en boombezitter de voordeelen zal genieten, maar waardoor ook de handelaar sterker zal staan tegenover zijn concurrenten, die in buitenlandsch hout handelen en waardoor de consument de noodige waarborgen krijgt voor de juistheid van prijs en kwaliteit van het te bezigen inlandsche hout.

De werkelijk reële houthandel, die het gevolg zal zijn van een juiste sortimentsindeeling en van een betrouwbare meting van het hout, zal een belangrijke stap zijn op den weg naar grootere waardeering van het Nederlandsche bosch, dat dan, behalve verzorger van het natuurschoon, tevens een winstgevend object kan worden, waardoor de boschbouw naast land- en tuinbouw zijn volwaardige plaats als tak van bodemcultuur in onze samenleving zal kunnen innemen. Hierdoor wordt het weer mogelijk aan het bosch meer zorg te besteden dan tot op heden gemiddeld mogelijk was. Op haar beurt draagt die betere verzorging bij tot verhooging van het natuurschoon en tot vergrooting van het nationale inkomen.

Twee zaken, die onze belangstelling ten volle waard zijn en waardoor een nationaal belang van de eerste orde gediend zal worden.

---

\*) „Sorteeringslijsten voor Inlandsch Rondhout” met bijlage „Het meten van Hout”, uitgave Nederl. Boschbouwvereniging 1941.